

ὕπὸ τὴν στενὴν τοῦ ὀρισμοῦ ἔννοϊαν, παρήγοντο μᾶλλον ἀπὸ γνησίως λαϊκοῦς συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔγραφον ὡς ὑπεῖκοντες εἰς ἐσωτερικὴν τινα ὄθησιν.

Μετὰ τὴν γενικὴν ταύτην ἀνασκόπησιν τῶν σπουδαιωτέρων συνθηκῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐδημιουργήθη καὶ ἐξελιχθη ἡ νεοελληνικὴ λογοτεχνία κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ 1453 μέχρι τοῦ 1800, προβαίνω εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς λογοτεχνικῆς παραγωγῆς, λαμβάνων ὡς μέτρον τῆς μερικωτέρας διαιρέσεώς της τὴν γλωσσικὴν μορφήν καὶ ἀρχίζων ἀπὸ τὴν ποίησιν.

Β'—Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδον ἀνεφάνησαν ὡς πρωτότυπος δημιουργία δύο εἶδη ποιήσεως: ἡ ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἡ δημοτικὴ. Ἄμφότερα τὰ εἶδη ταῦτα εἶναι καθαρῶς ἑλληνικὸν προϊόν, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν καὶ τὴν οὐσίαν. Ἐδημιουργήθησαν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν νέων ἰδεῶν καὶ νέας συναισθηματικῆς ζωῆς, διὰ τὴν διατύπωσιν τῶν ὁποίων ἐχρησιμοποιήθησαν νέοι τύποι. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ποίησις, προγενεστέρα τῆς δημοτικῆς¹ καὶ πολὺ ἀνωτέρα της ὡς πρὸς τὴν ὕλην καὶ τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεως, ἀντιπροσωπεύει πιστῶς τὴν ψυχικὴν τῶν Βυζαντινῶν ζωὴν, διαπνεομένην ὕλην ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ μυστήριον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας· ἡ δημοτικὴ εἶναι τὸ προϊόν τοῦ ἔθνικοῦ καὶ τοῦ αἰσθηματικοῦ βίου τῶν Βυζαντινῶν. Κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν ὁμῶς περίοδον ἡ θέσις τῆς ὑπεροχῆς ἀναστρέφεται. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ποίησις, ἀποδόσασα, ὡς φαίνεται, ὅ,τι καλλίτερον καὶ ὑψηλότερον ἠδύνετο ν' ἀποδότη, δὲν καλλιεργεῖται πλέον, εἰμὴ κατὰ σπανιωτάτας ἐξαιρέσεις καὶ περιστάσεις, μὲ πολὺ ἀσήμαντον ἀπόδοσιν ποιοτικῶς, ἐνῶ τὸ ἄντικθον ἡ δημοτικὴ, διαρκῶς καλλιεργούμενη, ἀποβαίνει ἡ κυριωτέρα ἐκδήλωσις τῆς ποιητικῆς δημιουργίας, τῆς ἀσχέτου πρὸς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, καθ' ὅσον αὐτὸ τὸ μακρὸν χρονικὸν διάστημα. Ἄλλὰ συγχρόνως καὶ παραλ-

¹ Εἰς τὸν γενικὸν ὄρον «δημοτικὴ ποίησις» περιλαμβάνεται πᾶσα ἡ ποίησις ἡ γαγραμμένη εἰς τὴν λαϊκὴν γλῶσσαν καὶ ὄχι τὰ «δημοτικὰ τραγούδια» μόνον.

